

مبانی قانونی تعرفه های آب

آب به عنوان یک کالای اقتصادی، نهاده ای است که مصارف مختلفی برای آن قابل تصور است. وجود انواع منابع تامین آب و خدمات منظم به آنها از یک طرف و انواع مصارف اقتصادی ایجاب می کند قوانین، مقررات، آیین نامه ها و دستورالعمل های مرتبط با تعرفه آب در این مجموعه گردآوری شود.

شرکت آب منطقه ای خراسان رضوی
معاونت برنامه ریزی و بهبود مدیریت
گروه بودجه و اقتصاد آب

پاییز ۱۳۹۱

فهرست مطالب

عنوان	شماره صفحه
مبانی قانونی آب بها.....	۳.....
مبانی قانونی هزینه های جبرانی.....	۱۵.....
مبانی قانونی حق الطارء.....	۲۲.....
مبانی قانونی هزینه های کارشناسی.....	۲۶.....
مبانی قانونی حق اشتراك.....	۲۷.....

«مبانی قانونی آب بها»

قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۳۳ - وزارت نیرو موظف است نرخ آب را برای مصارف شهری و کشاورزی و صنعتی و سایر مصارف با توجه به نحوه استحصال و مصرف برای هر یک از مصارف در تمام کشور به شرح زیر تعیین و پس از تصویب شورای اقتصاد وصول نماید.

الف - در مواردی که استحصال آب به وسیله دولت انجام پذیرفته و به صورت تنظیم شده در اختیار مصرف کننده قرار گیرد، نرخ آب با در نظر گرفتن هزینه های جاری از قبیل: مدیریت، نگهداری، تعمیر، بهره برداری و هزینه استهلاک تأسیسات و با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه تعیین و از مصرف کننده وصول می شود.

قانون قیمت آب های زراعی

ماده واحده: از تاریخ تصویب این قانون آب بها ی دریافتی از کشاورزان و زارعین با توجه به اولویت تخفیف برای زراعت های استراتژیک به شرح زیر است:

- ۱- متوسط آب بهاء از آب های تنظیم شده و شبکه های مدرن 3% محصول کاشت شده.
- ۲- متوسط آب بهاء از آب های تنظیم شده و کانال های تلفیقی 2% محصول کاشت شده.
- ۳- متوسط آب بهاء از آب های تنظیم شده و کانال های سنتی 1% محصول کاشت شده.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ چهاردهم شهریور ماه ۱۳۶۹ در مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۹/۶/۲۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

آیین نامه نحوه اجرای قانون تثبیت آب بهای زراعی

به استناد قسمت اخیر بند اول اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ذیل آیین نامه نحوه اجرای قانون تثبیت آب بهای زراعی مصوب ۱۳۶۹/۶/۱۴ به شرح زیر جهت اجرا ابلاغ می گردد.

توضیح آنکه این آیین نامه صرفاً برای آب های سطحی است و در مواردی که زارعین به صورت تلفیقی علاوه بر استفاده از آب های سطحی از آب های زیرزمینی نیز استفاده می کنند سطح زیرکشت هر کدام به طور متوسط تعیین و آب بهای هر قسمت طبق ضوابط مربوطه محاسبه و دریافت می گردد.

ماده ۱: تحویل آب به کشاورزان باید به صورت حجمی و به میزان نیاز آبی معقول هر کشت در منطقه انجام پذیرد.

ماده ۲: تحویل آب به شرکت های کشت و صنعت و ماهی سراها باید به صورت حجمی و با تعیین دیماندا انجام پذیرد.

ماده ۳: آب بهای کشاورزی طبق قانون تثبیت نرخ آب بهای زراعی مصوب مجلس شورای اسلامی بر مبنای درصدهای متوسط محصول برداشت شده و با توجه به هدف حمایت از محصولات استراتژیک و نیل به متوسط درآمدهای مقرر در قانون تعیین می شود.

تبصره ۱: آب بهای کشت های مختلف در هر سال با توجه به قانون و رعایت متوسط درآمدهای مقرر توسط هیأت مدیره هر سازمان تعیین و در سطح سازمان به مورد اجرا گذارده می شود.

تبصره ۲: در مواردی که از آب های زیرزمینی و یا از آب های سطحی به طریق پمپاژ توسط سازمان در تنظیم آب شبکه ها استفاده می شود، برای دریافت آب بها باید هزینه های پمپاژ جداگانه محاسبه و دریافت گردد.

ماده ۴: در اجرای قانون، شبکه مدرن به شبکه ای اطلاق می شود که حداقل شامل شبکه های یک و دو باشد. شبکه نیمه مدرن و یا تلفیقی به شبکه های اطلاق می شود که یکی از دو خصوصیت زیر را دارا باشد:

الف: دارای سد و یا بند انحرافی باشد.

ب: دارای دهنه آبگیر و یا کانال اصلی انتقال آب باشد.

شبکه سنتی به شبکه ای اطلاق می شود که فاقد مشخصات فوق باشد.

ماده ۵: سازمان های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان بر اساس درصدهای تعیین شده به عنوان آب بهای هر محصول هر ساله نرخ هر متر مکعب آب را ب رای مصارف مختلف در همان سال محاسبه و ملاک دریافت آب بها قرار می دهند.

ماده ۶: نیاز آبی هر محصول در هر منطقه (مصرف معقول) از طرف هیأت های ۳ نفره موضوع ماده ۱۹ قانون توزیع عادلانه آب مشخص خواهد شد، در صورت عدم تشکیل این هیأت ها نیاز آبی معقول هر کشت از مراجع ذیصلاح و ترجیحاً مراکز تحقیقات کشاورزی اخذ میگردد.

ماده ۷: مصرف آب اضافه بر نیاز واقعی کشت (مصرف معقول) مشمول دریافت آب بهای بیشتر خواهد بود. تبصره - این اضافه دریافت با توجه به شرایط خاص منطقه و با احتساب حداقل ۱/۵ برابر آب بهای عادی دریافت خواهد شد.

ماده ۸: در صورتی که مشترک بدون عقد قرارداد و یا مغایر با قرارداد منعقد اقدام به کشت محصول با آب غیرمجاز نماید، سازمان مجاز خواهد بود علاوه بر دریافت آب بها و جرایم لازم از طریق قانونی متخلف را تحت پیگرد قرار دهد. بدیهی است تجدید قرارداد تحویل آب به مشترک نسبت به مازاد برداشت آب از حد قرارداد منعقد پس از وصول آب بها و جرایم مربوطه میباشد.

تبصره - آب بهای مشترک در چنین حالتی با توجه به تبصره ذیل ماده ۷ تعیین و دریافت خواهد شد.

ماده ۹: میزان متوسط برداشت محصول از هر هکتار با تصویب هیأت مدیره سازمان با توجه به آمار منتشره وزارت کشاورزی و یا بررسی های محلی تعیین می گردد.

ماده ۱۰: قیمت واحد محصول در مورد محصولاتی که دارای قیمت تثبیتی مصوب^۲ شو رای اقتصاد نیستند، قیمت متوسط مورد عمل در پای مزرعه خواهد بود.

توضیح اینکه در مورد محصولاتی که دارای قیمت تضمینی می باشند (نظیر چغندر قند، پنبه، ذرت، برنج، جو، سیب زمینی و پیاز و حبوبات) نیز ملاک محاسبه قیمت متوسط قیمت فروش در پای مزرعه است. لیکن در مورد محصولاتی نظیر چغندر قند و گندم که دارای نرخ تثبیتی مصوب شو رای اقتصاد می باشند، ملاک قیمت های مصوب خواهد بود.

ماده ۱۱: در صورتی که مشترک به هر دلیل و عنوان در مهلت مقرر نسبت به پرداخت آب بهای مصرفی خود اقدام ننماید سازمان مجاز خواهد بود مشترک را به عنوان بدحساب جهت وصول مطالبات خود طبق ماده ۳۴ قانون توزیع عادلانه آب از طریق مراجع قانونی تحت پیگرد قرار دهد. بدیهی است تجدید قرارداد یا تحویل مجدد آب منوط به ارائه برگ تسویه حساب خواهد بود.

قانون برنامه و بودجه کشور

ماده ۳۲: وجوهی که از محل اعتبارات عمرانی جهت اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی به دستگاههای اجرایی مربوط پرداخت می شود به صورت وام خواهد بود.

دستگاهی که بدین ترتیب وام دریافت می کند مکلف است اصل و بهره متعلق را طبق قرارداد منعقد با وزارت دارایی در سر رسید مقرر به خزانه بپردازد.

ماده ۳۳: در مورد برخی از طرحهای انتفاعی که توسط شرکتهای دولتی و مؤسسات وابسته به دولت اجرا می شود شورای اقتصاد می تواند به پیشنهاد سازمان اجازه دهد حداکثر تا پنجاه درصد از اعتبار لازم برای اجرای طرح انتفاعی به صورت بلاعوض اعطاء شود.

قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۵۸: اخذ آب بها از کشاورزان بهره مند از آب رودخانه هایی که در طول سال به دریا روانه می شوند قبل از مهار آن با ایجاد سد ممنوع می باشد.

قانون استفساریه ماده (۵۸) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴

موضوع استفساریه:

ماده واحده - آیا مراد از مهار آب با ایجاد سد در ماده (۵۸) قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵، سد مخزنی جهت ذخیره آب در تضمین آب زراعی است یا شامل بند انحرافی و کانال هم می شود؟

نظر مجلس:

مراد انواع سد شامل مخزنی، انحرافی و تنظیمی است و شامل بند انحرافی و کانال نمی شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ نهم خرداد ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۵/۳/۲۴ به تأیید شورای نگهبان رسید.

آیین نامه اجرایی بهینه سازی مصرف آب کشاورزی

فصل اول : کلیات و مبانی

ماده ۱: محاسبات لازم درباره خالص نیاز آبی محصولات مختلف کلیه مناطق آبیاری و همچنین تعیین الگوی مصرف بهینه آب بر اساس ضمیمه شماره (1) این آیین نامه، توسط کمیته کارشناسی مرکب از یک نفر نماینده از هر یک از وزارتخانه های نیرو و کشاورزی و بر مبنای طرحی که در این خصوص تهیه خواهد شد، برای کلیه مناطق آبیاری کشور و با بهره گیری از کلیه امکانات موجود دو وزارتخانه، ظرف دوازده ماه پس از تصویب این آیین نامه صورت خواهد گرفت و نتایج حاصل طی گزارشی به وزارتخانه های یاد شده تسلیم خواهد شد . این گزارش پس از تأیید وزاری کشاورزی و نیرو و تصویب هیات دولت به عنوان یک سند ملی در مورد الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی به کار گرفته می شود.

ماده ۲: تا زمان انجام محاسبات موضوع ماده (1) و به منظور ایجاد سرعت لازم در اجرای این آیین نامه، الگوی مصرف بهینه براساس مفاد مندرج در ضمیمه شماره یک این آیین نامه توسط وزارت نیرو برپایه اطلاعات موجود در بانک اطلاعاتی طرح جامع آب کشور، طرحهای جامع کشاورزی، آبخیزداری و همچنین سازمانهای آب منطقه ای و سازمانهای کشاورزی در هر یک از مناطق آبیاری در مدت 3 ماه پس از تصویب این آیین نامه تعیین می شود . گزارش تهیه شده پس از اخذ تأیید وزارت کشاورزی به طور موقت و تا زمان اعمال نتایج حاصل از ماده (1) این آیین نامه مبنای محاسبه الگوی مصرف بهینه آب و در نهایت تحویل حجمی آب قرار خواهد گرفت.

ماده ۳: وزارت کشاورزی مکلف است به منظور تحقق مفاد این آیین نامه الگوهای کشت در هر یک از مناطق آبیاری کشور را بر اساس سیاست های ملی و منطقه ای، منابع آب و خاک و ضوابط بهره برداری مطلوب و دیگر عوامل موثر مشخص و ظرف ده ماه به وزارت نیرو اعلام نماید.

تبصره ۱: حکم نماینده وزارت نیرو در کمیته کارشناسی موضوع ماده (1) این آیین نامه، از طرف وزیر نیرو و حکم نماینده وزارت کشاورزی از طرف وزیر کشاورزی صادرخواهد شد و دبیرخانه آن در وزارت کشاورزی متمرکز خواهد بود . کمیته می تواند در جهت انجام وظایف ذی ربط، از کارشناسان یا مشاورین ذیصلاح استفاده نماید.

تبصره ۲: در صورتی که براساس این ماده وزارت کشاورزی به هر دلیلی در بعضی از مناطق نتواند الگوهای کشت را برحسب درخواست وزارت نیرو به موقع در اختیار وزارتخانه یاد شده قراردهد، وزارت نیرو مجاز است نسبت به انتخاب الگوی کشت موقت به مدت یک سال در هر یک از استانها اقدام نماید.

تبصره ۳: مدت ارایه اطلاعات مورد نیاز الگوی کشت از طرف وزارت کشاورزی درخصوص ماده(۲) این آیین نامه دو ماه پس از تصویب این آیین نامه می باشد.

تبصره ۴: وزارتخانه های نیرو، کشاورزی، جهاد سازندگی و دستگاههای تابعه آنها و همچنین سایر دستگاههای دولتی مکلفند اطلاعات، مدارک و تسهیلات لازم را در اجرای وظایف کمیته ماده (۱) این آیین نامه را فراهم نمایند و در اختیار کمیته یاد شده قراردهند.

ماده ۴: با انجام محاسبات موضوع ماده (۱) این آیین نامه واعلام الگوهای کشت برابر ماده (۳) این آیین نامه توسط وزارت کشاورزی و با توجه به نقطه تحویل آب مشخص شده در مواد (8) و (5) این آیین نامه، مقدار آب قابل تحویل یا الگوی مصرف بهینه آب برای هر یک از مناطق آبیاری کشور برابر فرمول ضمیمه شماره (1) این آیین نامه به دست می آید . شیوه تحویل حجمی آب برای مصارف کشاورزی در مورد آبهای سطحی و زیرزمینی بر اساس مواد موضوع فصلهای دوم و سوم این آیین نامه خواهد بود.

ماده ۵: به منظور تحقق اهداف این آیین نامه و در راستای سیاستهای دولت و برای فراهم آوردن شرایط لازم برای بهره وری بهتر از منابع آب و جلب مشارکت بهره برداران، وزارت کشاورزی مکلف است ظرف مدت حداکثر دو سال از تاریخ تصویب این آیین نامه، نسبت به ایجاد و سازماندهی تشکلهای قانونی مناسب دراراضی تحت پوشش شبکه های آبیاری موضوع این آیین نامه، نظیر شرکت های تعاونی، کشت و صنعت تجارتي، انجمن های بهره برداری و تشکلهای کشاورزی برای تحویل حجمی آب در منطقه تحویل به این نوع تشکلهای که ترتیبات آن در فصل دوم آیین نامه مشخص شده است، اقدام نماید . وزارت نیرو مکلف است ضمن همکاری با وزارت کشاورزی در جهت ایجاد تشکلهای فوق

الذکر نسبت به تحویل حجمی آب، تنها به تشکلهای بهره برداری معرفی شده از طرف وزارت کشاورزی و تشکلهایی که توسط وزارت تعاون و با موافقت وزارت کشاورزی برای انجام کار کشاورزی ایجاد شده باشند اقدام نماید.

تبصره ۱- تا زمان معرفی تشکل های موضوع ۱ این ماده سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان باقتضای مورد نسبت به تحویل آب به نماینده مصرف کنندگان در نقاط تحویل اقدام خواهند نمود.

تبصره ۲- سایر وزارتخانه ها و سازمانها و دستگاههای دولتی ذی ربط و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلفند در اجرای مفاد این ماده همکاری لازم را با وزارت کشاورزی به عمل آورند.

فصل دوم : تحویل حجمی آب در شبکه های آبیاری

ماده ۶: سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند نسبت به تحویل آب مورد نیاز مصرف کنندگان هر منطقه براساس الگوی مصرف بهینه آب که براساس مفاد این آیین نامه تعیین می شود، اقدام نمایند.

ماده ۷: صدور پروانه مصرف بهینه آب برای مصرف کنندگان آب کشاورزی برابر ضوابط این آیین نامه براساس فرم ضمیمه شماره (2) به عهده سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود و پروانه های صادر شده، جایگزین پروانه های قبلی خواهد بود . بدین منظور کمیسیونی مرکب از سه نفر، شامل نمایندگان سازمانهای کشاورزی استانها یا مناطق، سازمان آب منطقه ای ذیربط و یک نفر کارشناس حقوقی تشکیل می شود . احکام نماینده سازمان کشاورزی از طرف رئیس سازمان کشاورزی استان یا منطقه و احکام نماینده سازمان آب منطقه ای و کارشناس حقوقی از طرف مدیر عامل سازمان آب منطقه ای ذیربط صادر خواهد شد.

تبصره ۱- تشکیل کمیسیون موضوع این ماده در حوزه عمل سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان بیش از یک مورد بدون اشکال خواهد بود.

تبصره ۲- پس از صدور پروانه مصرف بهینه آب، پرونده های مشترکین آب کشاورزی بر مبنای پروانه یاد شده مورد اصلاح قرار خواهد گرفت و آب قابل تحویل به مشترک براساس الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزس تان مجازند در سالها و یا دوره های خشک که کاهش عرضه یا جیره بندی آب ضرورت داشته باشد، سقف تحویل آب مندرج در پروانه های صادر شده را بطور متناسب کاهش دهند . همچنین میزان دبی و حجم آب قابل تحویل برحسب تغییرات احتمالی الگوی کشت و راندمان های آبیاری، مورد تجدید نظر قرار می گیرد.

ماده ۸: پس از تعیین میزان آب قابل تحویل یا الگوی مصرف بهینه آب در هر یک از مناطق آبیاری، آب بصورت حجمی تحویل می شود . محل تحویل حجمی آب براساس مفاد این آیین نامه درخصوص شبکه های آبیاری، نقطه شروع آبیگری اراضی تحت پوشش و تشکلهای بهره برداری خواهد بود . این محل برای شبکه های مدرن حداقل در ابتدای کانالهای فرعی و شبکه های تلفیقی و سنتی برحسب مورد و بنابه تشخیص سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان خواهد بود.

ماده ۹: برای تحقق تحویل حجمی آب، کلیه سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند ظرف حداکثر یک سال پس از تصویب و ابلاغ این آیین نامه نسبت به تاسیس سیستم های اندازه گیری جریان آب در نقاطی که دارای شرایط مندرج در ماده (8) این آیین نامه می باشد، با استفاده از تجهیزات مناسب بر حسب مورد و با هزینه مصرف کنندگان اقدام نمایند، به طوری که با بهره برداری از این تجهیزات بتوان با دقت قابل قبول، آب تحویلی را اندازه گیری و محاسبه نمود.

تبصره - چنانچه بنابه تشخیص ماموران موضوع ماده (30) قانون توزیع عادلانه آب مشخص شود تجهیزات نصب شده برای اندازه گیری میزان آب تحویلی، شکسته شده و یا به نحوی آسیب دیده که میزان جریانهای ورودی را با دقت مناسب تعیین نمی نماید، برای بار اول به تشکلهای ذی ربط یا نماینده رسمی مصرف کنندگان تحت پوشش تجهیزات فوق، جهت ترمیم و تعمیر مجدد اخطار می شود و در صورت عدم تعمیر به موقع و یا رفع نواقص از طرف مصرف کنندگان و یا تکرار تخلف، نسبت به توقف تحویل آب از طرف مأمورین سازمانهای آب منطقه ای و یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۰: تدابیر اجرایی و اقتصادی برای مصرف بهینه آب کشاورزی موضوع این آیین نامه به شرح زیر تعیین می شود.

الف - میزان آب بهای کشاورزی آبهای سطحی درخصوص مصرف کنندگانی که میزان آب تحویلی برای آنان برابر الگوی مصرف بهینه آب باشد، برحسب اینکه اراضی در محدوده شبکه های مدرن، تلفیقی و یا سنتی قرار داشته باشد، برابر قانون تثبیت آب بهای زراعی و آیین نامه ه ای اجرایی ذی ربط اخذ می شود.

ب - تحویل آب به بهره برداران، بیش از مقادیر تعیین شده در چارچوب این آیین نامه مجاز نیست و سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند آب را در همان الگوی مصرف به مصرف کنندگان تحویل نمایند.

اصلاحیه : ب - آب بها طبق قانون تثبیت آب بهای زراعی محاسبه و دریافت می شود.

میزان آب تحویلی به هر هکتار بر اساس الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی می باشد و حجم آب تحویلی ملاک محاسبه آب بها خواهد بود.

ماده ۱۱- درمورد مصرف کنندگانی که با اعمال شیوه های مختلف مدیریت مصرف، بتوانند با حفظ میزان تولید در واحد سطح برای یک الگوی کشت مقرر مصارف را تقلیل دهند، امتیازاتی به شرح زیر تعلق خواهد گرفت:

الف - کاهش نرخ آب بها به نسبت درصد صرفه جویی در الگوی مصرف بهینه آب

ب - ایجاد تسهیلات در تحویل نهاده های یارانه ای، و تحویل ماشین آلات کشاورزی

ج - اجازه توسعه کشت در اراضی تحت پوشش نقاط تحویلی آب به تناسب صرفه جویی در مصارف آب

د - دریافت تسهیلات لازم برابر تبصره (76) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳ برای تهیه طرح و نقشه و همچنین دریافت تسهیلات اعتباری ارزان قیمت و طولی مدت به منظور اجرای طرحهای توسعه و ایجاد شبکه های تحت فشار، ترتیبات لازم درخصوص اعطای تسهیلات موضوع این ماده به جز بند(د) که چارچوب آنرا آیین نامه اجرایی تبصره (76) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۳ تعیین نموده به عهده کمیسیونی مرکب از یک نفر از سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان و یک نفر از سازمان کشاورزی هراستان یا مناطق خواهد بود . احکام نمایندگی سازمان آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان از طرف مدیر عامل سازمان آب منطقه ای یا آب و برق خوزستان و احکام نمایندگی سازمان های کشاورزی در هر استان یا منطقه از طرف رئیس سازمان کشاورزی ذی ربط صادر خواهد شد.

فصل سوم - کنترل حجمی آب درچاههای عمیق و نیمه عمیق

ماده ۱۲: از تاریخ تصویب این آیین نامه سازمانهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، آب مورد نیاز اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق را براساس ضوابط این آیین نامه و برابر فرم ضمیمه شماره (3) تعیین نمایند.

ماده ۱۳: کنترل حجم آب تخلیه شده برای مصارف کشاورزی اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق در مناطق مختلف، با توجه به نوع کشت مندرج در پروانه، بر مبنای ضوابط این آیین نامه توسط سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۴: کلیه پروانه های صادره تا تاریخ تصویب این آیین نامه، با رعایت اولویت دشتهای ممنوعه بحرانی و ممنوعه و با توجه به نوع کشت و سطح اراضی تحت کشت هرچاه، براساس ماده (۱۲) این آیین نامه اصلاح و پروانه های جدید برابر ضوابط این آیین نامه صادر خواهد شد.

ماده ۱۵: نقطه اندازه گیری میزان آب تخلیه شده برای اراضی تحت پوشش چاههای عمیق و نیمه عمیق درسرچاه خواهد بود.

ماده ۱۶: شرکتهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان مکلفند، کلیه چاههای عمیق و نیمه عمیق حوزه عمل خود را در مناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی، ظرف مدت دو سال از تصویب این آیین نامه و در بقیه مناطق تا پایان برنامه دوم به کنتور حجمی مجهز نموده و پلمپ نمایند. هزینه های نصب و نگهداری از این تجهیزات به عهده صاحبان پروانه چاهها بوده و شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان آمار و اطلاعات آب تخلیه شده را از طریق این تجهیزات جمع آوری خواهند کرد.

تبصره - چنانچه بنابه تشخیص ماموران ماده (30) قانون توزیع عادلانه آب مشخص شود که پلمپ کنتورهای نصب شده شکسته شده و یا به نحوی آسیب دیده اند که میزان تخلیه آبهای زیرزمینی را با دقت مناسب تعیین نمی کنند، برای باراول به صاحبان کنتورها جهت ترمیم و تعمیر مجدد، دریافت اخطار می شود و درصورت تکرار، نسبت به توقف بهره برداری تا رفع نقص و اخذ تعهد عدم تکرار از طرف ماموران سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان اقدام خواهد شد.

ماده ۱۷: از تاریخ تصویب این آیین نامه درمورد اراضی زیر پوشش بهره برداری از چاههای عمیق و نیمه عمیق که روی آنها کنتور حجمی نصب شده است، حجم آب ثبت شده توسط کنتورهای نصب شده ملاک محاسبه حق النظاره ها خواهد بود. از زارعینی که حجم آب مصرفی آنها برابر کنتور مطابق الگوی مصرف بهینه آب مندرج در پروانه های صادر شده باشد، فقط حق النظاره مندرج در آیین نامه اجرایی قانون توزیع عادلانه آب - مصوب - 1361 اخذ خواهد شد. درمورد زارعینی که مصارف آنها بیش از الگوی مصرف مندرج در پروانه های صادر شده باشد، علاوه برحق النظاره ها مبالغی به شرح زیر برای هزینه های جبرانی اخذ خواهد شد:

الف - درم ناطق ممنوعه و ممنوعه بحرانی تا ده در صد (10 %) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد برحجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب دو درصد (2%) و برداشت ده درصد (10 %) تا حداکثر بیست و پنج درصد (25 %) مصرف بهینه آب نسبت به مازاد (10 %) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش

ب - درمناطق آزاد تا ده درصد (10 %) الگوی مصرف بهینه نسبت به مازاد برحجم تعیین شده در الگوی مصرف بهینه آب یک درصد (1%) و برداشت از ده درصد (10 %) تا حداکثر بیست و پنج درصد (25 %) الگوی مصرف بهینه آب نسبت به مازاد چهار درصد (4%) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش

ج - در صورتی که به هر دلیلی آب تخلیه شده بیش از بیست و پنج درصد (25 %) الگوی مصرف بهینه آب باشد، میزان هزینه های جبرانی اخذ شده توسط سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان بازاء هر پنج درصد (5%) مازاد بر بیست و پنج درصد (25 %) یک درصد (1%) ارزش تولیدات اراضی تحت پوشش خواهد بود.

تبصره ۱- درمورد چاههایی که مجهز به کنتور حجمی نشده اند ملاک محاسبه حق النظاره، پروانه های صادره شده خواهد بود و هزینه های جبرانی برای مصارف مازاد بر میزان مندرج در پروانه برابر بندهای (الف)، (ب) و (ج) اخذ خواهد شد.

تبصره ۲- اخذ مبالغ مندرج در بندهای (الف ، ب و ج) برای دو سال زراعی امکان پذیر است و پس از آن از طرف سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان اخطار لازم برای رعایت مفاد پروانه صادر شده به دارنده پروانه داده خواهد شد و در صورت عدم رعایت، نسبت به توقف بهره برداری از چاه اقدام می شود، ادامه بهره برداری منوط به تسویه حساب و سپردن تعهد قانونی در مورد رعایت الگوی مصرف بهینه آب خواهد بود.

تبصره ۳- از تاریخ تصویب این آیین نامه صدور مجوز کف شکنی و یا جابجائی چاهها، تنها در صورت ارایه برنامه تبدیل و تغییر سیستم آبیاری با تایید سازمانها و مراکز خدمات کشاورزی در استانها و مناطق، به نحوی که موجب افزایش بازده مصارف آب باشد عملی خواهد بود.

ماده ۱۸: صاحبان پروانه های چاههای عمیق و نیمه عمیق می توانند در صورت رعایت مفاد ماده (۱۱) از مزایای مندرج در ماده یاد شده بهره مند شوند .

فصل چهارم : موارد متفرقه

ماده ۱۹: وزارتخانه های نیرو و کشاورزی موظفند تدابیر اجرایی لازم برای سازماندهی بانکهای اطلاعاتی در زمینه جمع آوری و پردازش و تولید اطلاعات ناشی از عملکردهای این آیین نامه را اتخاذ و نسبت به مبادله اطلاعات بطور مستمر اقدام نمایند.

ماده ۲۰: مسئولیت اجرایی این آیین نامه برحسب مورد به عهده سازمانهای آب منطقه ای یا سازمان آب و برق خوزستان یا سازمانهای کشاورزی استانها و مناطق خواهد بود.

ماده ۲۱: هزینه های ناشی از اجرای این آیین نامه که به عهده تولید کنندگان کشاورزی خواهد بود در تعیین قیمت های تضمینی محصولات کشاورزی که هر ساله به تصویب هیات دولت می رسد لحاظ خواهد شد.

ماده ۲۲: در کلیه بندها و مفاد این آیین نامه، در موارد مصارف آب مربوط به وظایف وزارت جهاد سازندگی، وزیر جهاد سازندگی و سازمانهای جهاد سازندگی استان مربوط به جایگزین وزیر کشاورزی و سازمانهای کشاورزی استان خواهند شد و کمیته ها و کمیسیونهای موضوع این آیین نامه با حضور نمایندگان وزارت نیرو، وزارت کشاورزی و وزارت جهاد سازندگی حسب مورد تشکیل خواهد شد.

ماده ۲۳: با تصویب این آیین نامه کلیه مقررات مغایر با مفاد آن لغو می شود.

ماده ۲۴: این آیین نامه و ضمایم آن از تاریخ تصویب لازم الاجرا می باشد.

آیین نامه اجرایی حفاظت و بهره برداری از منابع آبرزی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۲۱: آب بها یا حق النظاره و حق اشتراک برای استفاده از منابع آبی کشور که تحت نظارت و مدیریت وزارت نیرو هستند به شرح زیر محاسبه و توسط دارنده پروانه به وزارت نیرو پرداخت میشود.

الف - پرورش ماهیان گرمابی

۱- آب بها برای منابع آبی تنظیم شده، پنج درصد (5%) از محصول یا ارزش ریالی آن و برای منابع آبی تنظیم نشده، یک درصد (1%) از محصول و یا ارزش ریالی آن میباشد.

۲- حق اشتراک برای هر یک هزار متر مربع استخر معادل حق اشتراکی است که برای هر هکتار زراعت آبی در همان منطقه پرداخت میشود.

ب - پرورش ماهیان سرد آبی

۱- آب بها برای منابع آبی تنظیم شده، سه درصد (3%) از محصول یا ارزش ریالی آن و برای منابع آبی تنظیم نشده ، یک درصد (1%) از محصول یا ارزش ریالی آن میباشد.

۲- حق اشتراک برای هر یک هزار متر مربع استخر معادل حق اشتراکی است که بابت هر هکتار زراعت آبی در همان منطقه پرداخت میشود.

تبصره ۱: ملاک محاسبه ارزش ریالی قیمت عمده فروشی در هر مزرعه خواهد بود.

تبصره ۲: فعالیتهای تکثیر و پرورش آبزیان دریایی و لب شور که از منابع آبهای شور و لب شور سطحی (با میزان شوری بیش از ده گرم در لیتر) استفاده میکنند از پرداخت آب بها و حق اشتراک معاف هستند.

تبصره - 3 در مزارع تکثیر و پرورش آبزیان دریایی و لب شور که از منابع آبهای شیرین استفاده میکنند، میزان آب بها و حق اشتراک بر حسب میزان و درصد آب شیرین که برای تعدیل شوری مورد استفاده قرار میگیرد و براساس تعرفه مشخص شده در این ماده محاسبه و تعیین خواهد شد .درصد آبشیرین مورد استفاده توسط شیلات با هماهنگی وزارت نیرو تعیین میشود.

تبصره - 4 در صورتی که مبالغ و درصدهای موارد فوق با تصویب مراجع قانونی تغییر کند درصدها و مبالغ مصوب اخیر قابل اجراست.

ماده ۲۳ - وزارت نیرو در مدت یکسال پس از بهره برداری موظف است حق انشعاب و اشتراک و بهای برق مصرفی مزارع تکثیر و پرورش آبزیان را بر اساس تعرفه های کشاورزی محاسبه و دریافت کند .

ماده ۲۴ - وزارت نیرو موظف است در برنامه های توسعه تاسیسات آبی و برنامه های تخصیص و مدیریت منابع آبی سهم آبی پروری را مشخص و اعلام نماید .

ماده ۲۵ - در اجرای ماده (۱۹) قانون شیلات برای انجام اقدامات موضوع ماده (۳) آن در دریاچه پشت سدها ، موضوع را به سازمان مدیریت منابع آب ایران و در رودخانه ها حسب مورد به شرکتهای آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان اعلام و با هماهنگی و کسب مجوز از مراجع ذیربط اقدام می نماید

«مبانی قانونی هزینه های جبرانی»

آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۱۲- صدور پروانه حفر چاه در مناطق ممنوع برای اجرای طرح های صنعتی و عمرانی دولت با تصویب وزارت نیرو و تامین آب مشروب شهرها و شهرکها و روستاها به پیشنهاد وزارتخانه های مربوطه یا سازمان های تابعه آنها و همچنین تامین آب مورد نیاز واحدهای صنعتی و شرب بهداشت دامداری ها و مرغداری ها با ارائه پروانه از مراجع ذیربط بر مبنای امکانات آبی محل و تصویب وزارت نیرو امکان پذیر خواهد بود.

قانون الحاق مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۵۷- در اجرای ماده (۱۰۷) قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران تنفیذی در بند (الف) ماده (۱۷) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، به وزارت نیرو (شرکتهای آب منطقه ای استانی و سازمان آب و برق خوزستان) اجازه داده می شود در قبال صدور مجوز برداشت آب با توجه به توان سفره های آب زیرزمینی، از متقاضیان مشمول ماده (۱۲) آئین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۳/۷/۱۸ و تولید کنندگان گیاهان دارویی و گل های زینتی و محصولات گلخانه ای که از روشهای نوین آبیاری استفاده می کنند، براساس آئین نامه ای که بنا به پیشنهاد وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران می رسد، وجوهی متناسب با هزینه های جبران افت را دریافت نماید و به حساب درآمد عمومی کشور نزد خزانه داری کل واریز و حداکثر تا منابع واریزی برای تهیه و اجرای طرح های علاج بخشی و ایجاد تعادل در سفره های آب زیرزمینی مناطق مزبور به مصرف برساند.

قانون الحاق یک ماده به قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین

ماده واحده - به وزارت نیرو (شرکت های آب منطقه ای سازمان آب و برق خوزستان و سازمان آب استان زنجان) اجازه داده می شود در مناطق ممنوعه به منظور تامین نیاز ضروری آب مصرفی و شرب و بهداشت واحدهای صنعتی ، مرغداری و دامداری ها ، خدماتی و گلخانه ای با مصارف آبی اندک (حداکثر ۲۵ مترمکعب در شبانه روز) براساس سقف تخصیص آب در هر دشت نسبت به صدور مجوز اقدام نماید.

وزارت نیرو مکلف است در این مناطق نسبت به اجرای طرحهای جایگزینی (تامین و انتقال آب ، تغذیه مصنوعی ، تغییر سیستم های آبیاری) اقدام نماید به نحوی که میانگین حجم منابع آب زیرزمینی در دوره های پنج ساله این مناطق از وضع موجود کمتر نشود.

وزارت نیرو موظف است چاههای بدون پروانه حفر شده در مناطق ممنوعه قبل از تصویب قانون توزیع عادلانه آب موضوع تبصره ذیل ماده (۳) قانون فوق الذکر را تا پایان سال ۱۳۸۴ تعیین تکلیف نماید . با انقضای این مهلت تبصره ذیل ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ لغو می گردد.

از متقاضیان چاههای موضوع این قانون و جوهی برای صدور پروانه براساس تعرفه ای که به تصویب هیات دولت خواهد رسید دریافت و به درآمد عمومی کشور واریز و در قالب قوانین بودجه سال کشور صرف مطالعه و اجرای طرحهای جایگزینی آب زیرزمینی (تامین و انتقال آب ، تغذیه مصنوعی ، تغییر سیستمهای آبیاری) جهت جبران معادل آب تخصیص یافته همان دشت خواهد شد.

آئین نامه اجرایی این ماده به وسیله وزارت نیرو تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ دوازدهم تیرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۴/۲۲ به تایید شورای نگهبان رسید.

آیین نامه اجرایی قانون الحاق یک ماده به قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب 1384

ماده ۱: در این آیین نامه اصطلاحات ذیل در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - شرکت : شرکت سهامی آب منطقه ای (استان) و شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان.

ب- آب مصرفی شامل:

۱- آب مصرفی و شرب و بهداشت واحدهای صنعتی، مرغداری و دامداریها، خدماتی و گلخانه ای که دارای مجوز از دستگاه مربوط می باشند با مصارف آبی اندک (حداکثر «25» مترمکعب در شبانه روز).

2- آب مورد نیاز برای اجرای طرحهای صنعتی و عمرانی دولت و تولیدکنندگان گیاهان دارویی و گلهای زینتی و محصولات گلخانه ای که دارای مجوز از دستگاه مربوط بوده و آب مشروب شهرها،

آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب شهرها و روستاها براساس ماده (۱۲)

پ - آبخوان : مخازن آب زیرزمینی آبرفتی و سازندی.

ت - محدوده مطالعاتی : کوچکترین واحد مطالعاتی هیدرولوژیک که دارای یک یا چند دشت بوده

و- در حوزه عمل یک یا چند استان قرار گرفته باشد.

ث- دشت ممنوعه : دشتهایی که در اجرای قانون توزیع عادلانه آب مصوب 1361 و آیین نامه اجرایی آن، توسط وزارت نیرو، ممنوعه و ممنوعه بحرانی اعلام شده یا می شود.

ج - چاههای مشمول تبصره ذیل ماده (3) قانون توزیع عادلانه آب : چاههایی که قبل از تصویب قانون توزیع عادلانه آب بدون اجازه وزارت نیرو حفر شده باشند، اعم از اینکه چاه مورد بهره برداری قرار گرفته یا نگرفته باشد.

چ- طرحهای جبرانی و ایجاد تعادل در سفره های آب زیرزمینی : کلیه اقدامات سازه ای و غیرسازه ای منسجم به منظور ایجاد تعادل آب زیرزمینی در آبخوانهایی که تراز در آنها روند منفی پیدا کرده است . این طرحها عبارتند از:

۱- طرحهای تأمین و انتقال آب شامل پروژه های تأمین و انتقال آب از حوضه ها یا محدوده ه ای مطالعاتی مجاور.

۲- طرحهای تغذیه مصنوعی شامل مطالعه و اجرای بندها و حوضچه های تغذیه مصنوعی، عملیات آبخیزداری، کنترل و پخش سیلاب و در صورت ضرورت، تملک و انسداد چاههای کشاورزی با تفاهم بهره برداران، انسداد چاههای غیرمجاز و جلوگیری از اضافه برداشت چاههای مج از براساس سند ملی الگوی مصرف بهینه آب کشاورزی و استفاده از پساب های تصفیه شده آب شهری.

۳- تغییر سیستم های آبیاری شامل احداث کانال بتنی و پوشش انهار سنتی و بکارگیری روشهای نوین آبیاری در راستای افزایش بهره وری، تعادل بخشی و صرفه جویی در منابع آب زیرزمینی از طریق ایجاد شکل های آب بران.

ماده 2: شرکت مجاز است در دشتهای ممنوعه برای تأمین نیاز آبی مصرفی واحدهای موضوع این آیین نامه و با توجه به توان سفره های آب زیرزمینی در چارچوب سقف تخصیص آب در هر محدوده مطالعاتی که از طریق وزارت نیرو تعیین می شود، پروانه حفر، مجوز نصب منصوبات مجازو پروانه بهره برداری لازم را صادر نماید . صدور پروانه حفر چاه منوط به پرداخت هزینه های جبرانی مربوطه توسط متقاضیان، براساس تعرفه های مصوب هیئت وزیران می باشد.

تبصره ۱: هزینه های جبرانی پرداختی برای طول عمر مفید طرحهای جبرانی حداقل (30) سال خواهدبود و پس از آن شرکت موظف است با اجرای طرحهای جدید با اولویت دارندگان پروانه قبلی که در راستای اجرای طرح، پروانه اخذ نموده اند، هزینه های جبرانی جدید را وفق مقررات این آیین نامه اخذ نماید.

تبصره ۲: مدت اعتبار پروانه حفر چاه جهت شروع عملیات حفاری یک سال بوده و در صورت عدم تمدید آن توسط متقاضی، پروانه حفر صادره توسط شرکت لغو و وجوه دریافتی جهت هزینه های جبرانی ظرف مدت (15) روز پس از دریافت از خزانه، به وی مسترد خواهدشد.

تبصره ۳: شرکت می تواند با هماهنگی شرکتهای آب و فاضلاب شهری و روستایی تا شعاع دو کیلومتری شهرها و روستاها، در قالب سقف تخصیص آب اعلام شده، پس از اخذ هزینه های جبرانی نسبت به صدور مجوز بهره برداری از طریق شبکه های آب شهری و روستایی برای اینگونه واحدها اقدام نماید.

ماده ۳: شرکت، واحدهای تجمیع شده متقاضی آب را به منظور مدیریت بهینه م نابع آب زیرزمینی و جلوگیری از اضافه برداشت چاهها در اولویت تخصیص آب قراردادده و در صورت امکان برای آنها یک فقره پروانه حفر چاه صادر می نماید. سقف آب مصرفی به نسبت تعداد واحدهای استقرار یافته، تعیین می شود.

تبصره: نحوه تأمین آب طرحهای صنعتی بزرگ که امکان تجمیع آنها وجود ندارد، در صورت وجود امکانات آبی و اجرای طرحهای جایگزینی در قالب سقف تخصیص آب توسط وزارت نیرو و در قالب مقررات ماده (12) آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب، بررسی خواهد شد.

ماده ۴: شرکت مکلف است قبل از تخصیص آب به متقاضیان موضوع این آیین نامه از اجرای طرحهای جایگزینی و یا برنامه ریزی و مطالعه اینگونه طرحها در دشتهای ممنوعه اطمینان حاصل نماید.

تبصره ۱: شرکت با احراز شروط ذیل از امکان اجرای طرحه ای جبرانی اطمینان می یابد:

۱- محدوده مطالعاتی یا دشت ممنوعه دارای آب مازاد خروجی بوده که از دسترسی خارج و دشتدیگری را تغذیه نمی کند.

۲- وجود آب مازاد در دشتهای مجاور دشت ممنوعه و امکان انتقال آب مازاد به دشت ممنوعه.

۳- از نظر شرایط عوارض طبیعی و زمین شناسی، امکان اجرای طرحهای جبرانی با عمر کافی برای بازدهی وجود داشته باشد.

تبصره ۳: در صورتی که جهت تعادل بخشی و جبران آفت آبخوان از روشهای تملک و انسداد چاههای مجاز و انسداد چاههای غیرمجاز، جلوگیری از اضافه برداشت و استفاده از پساب های تصفیه شده شهری استفاده شود، شرکت قبلاً از اجرایی بودن آنها اطمینان حاصل نماید.

ماده ۵: وزارت نیرو مکلف است با اجرای طرحهای جایگزین، میزان آب قابل تخصیص به متقاضیان را به گونه ای برنامه ریزی نماید که میانگین حجم منابع آب زیرزمینی در دوره های پنجساله این مناطق حداقل از وضع موجود کمتر نباشد.

تبصره - وضعیت مخازن آب زیرزمینی در هر محدوده مطالعاتی توسط وزارت نیرو تعیین می شود.

ماده ۶: طرحهای جبرانی و تعادل بخشی ارایه شده از طرف شرکتها و میزان تخصیص آب در قبال اجرای طرحهای فوق می باید، توسط وزارت نیرو مورد تصویب قرار گیرد.

ماده ۷: تعرفه ه زینه های جبرانی براساس هزینه مطالعات و اجرای طرحهای مذکور، نوع و حجم مصرف، شرایط اقتصادی، اجتماعی هر منطقه و با در نظر گرفتن محدوده های مطالعاتی ممنوعه و تعرفه چاههای تبصره ذیل ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب براساس ارزش محلی آب، با نظر کارشناسان رسمی دادگس تری، بنا به پیشنهاد وزارت نیرو و تصویب هیئت وزیران تعیین خواهد شد.

تبصره : چنانچه شرایط اقتصادی و اجتماعی یک منطقه ایجاب نماید که تعرفه های فوق کمتر از هزینه اجرای طرحهای جبرانی باشد . مابه التفاوت تعرفه تکلیفی با هزینه های اجرایی در لوایح بودجه سنواتی پیش بینی و پرداخت خواهد شد.

ماده ۸: صدور پروانه بهره برداری چاههای مشمول تبصره ذیل ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب، در دشتهای ممنوعه آب منوط به پرداخت کلیه حق النظاره های معوقه براساس مصوبات کمیسیون اقتصاد هیئت وزیران و هزین ههای جبرانی خواهد بود.

ماده ۹: وزارت نیرو موظف است، وجوه قابل دریافت از متقاضیان مربوط را که به منظور تأمین بخشی از اعتبار موردنیاز اجرای طرحهای جایگزینی اخذ خواهد شد به تفکیک هر طرح در قالب فهرست پیشنهادی، هر ساله به منظور درج در ردیف درآمدي و هزینه ای مربوط در لایحه بودجه سال آتی به معاونت بر نامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور ارسال نماید.

ماده ۱۰: شرکت مکلف است وجوه دریافت شده تا سقف مندرج در قانون بودجه سالانه را به حساب درآمد عمومی نزد خزانه داری کل کشور موضوع ردیف درآمدي تصریح شده در قانون بودجه سال مذکور واریز نماید.

ماده ۱۱: معادل وجوه واریزی از محل اعتبار منظور شده در قانون بودجه سالانه در اختیار شرکت قرار می گیرد تا طبق شرح عملیات موافقتنامه های مبادله شده با وزارت نیرو و معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور، صرف اجرای طرحهای موضوع بندهای «(۱)، (۲)، (۳) جزء «چ» ماده (۱) این آیین نامه شود.

تبصره ۱: مانده وجوه مصرف نشده در هر سال، قابل انتقال به سال بعد خواهد بود.

تبصره ۲: در شرایطی که با تشخیص وزارت نیرو، به منظور تعادل بخشی در یک دشت، نیاز به انجام عملیات سازه ای و غیرسازه ای باشد و عملیات یادشده جزو وظایف سازمان دیگری قرار داشته باشد، وزارت نیرو اعتبار لازم از محل وجوه دریافت شده از متقاضیان را در اختیار دستگاه اجرایی مربوط قرار می دهد تا عملیات مذکور انجام پذیرد.

ماده ۱۲: در مواردی که به هر دلیل پروانه حفر متقاضی ابطال و یا پس از حفر چاه مشخص گردد که چاه فاقد استعداد آبدهی لازم بوده و یا کیفیت آب چاه برای مصرف مورد نظر مناسب نباشد، یا اصولاً آبدهی نداشته باشد، پروانه حفر چاه توسط شرکت ابطال و هزینه های جبران افت دریافت شده از متقاضی پس از دریافت از خزانه طی (۱۵) روز به وی مسترد خواهد شد. در صورتی که آبدهی به میزان موردنیاز نباشد ولی م تقاضی خواهان استفاده در همان حد باشد، هزینه های جبران افت به تناسب مسترد می گردد.

تبصره ۱: مقررات فوق شامل متقاضیانی که قبل از شروع بهره برداری، از استفاده آب منصرف شده و مراتب را به طور کتبی به شرکت اعلام نمایند نیز خواهد شد.

تبصره ۲: خزانه داری کل مکلف است حسب درخواست وزارت نیرو نسبت به استرداد وجوه دریافتی موضوع این ماده به شرکتهای مربوط، ظرف مدت (۳) ماه پس از درخواست وزارت نیرو اقدام نماید.

ماده ۱۳: شرکت مکلف است در زمان صدور پروانه بهره برداری، تعهد لازم مبنی بر نصب کنتور هوشمند آب و برق و احداث سیستم تصفیه فاضلاب و عدم رهاسازی پساب احتمالی آلوده کننده منابع آبی و محیط زیست را از متقاضیان اخذ و در صورت عدم رعایت متقاضی، نسبت به ابطال پروانه وفق مقررات قانون توزیع عادلانه آب اقدام نماید.

ماده ۱۴: با توجه به اینکه تا پایان سال ۱۳۸۴ کلیه چاههای موضوع تبصره ذیل ماده (۳) قانون توزیع عادلانه آب توسط وزارت نیرو، تعیین تکلیف شده است و با عنایت به لغو تبصره مذکور از ابتدای سال ۱۳۸۵، چاههای موجود که بدون

مجوز حفر شده اند غیرمجاز تلقی شده و براساس بند (ه) ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب، شرکت مکلف به پر و مسلوب المنفعه نمودن آنها خواهد بود.

ماده ۱۵: شرکت مکلف است به هنگام صدور پروانه حفر و بهره برداری چاه در محدوده مناطق تحت مدیریت سازمان حفاظت محیط زیست نظر سازمان یادشده را اخذ نماید.

ماده ۱۶: دستورالعملها و شیوه نامه های اجرایی این آیین نامه ظرف مدت (۳) ماه پس از ابلاغ این آیین نامه توسط وزارت نیرو تهیه و ابلاغ خواهد شد.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۱۳ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

«مبانی قانونی حق الطاهر»

قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۳۳ - وزارت نیرو موظف است نرخ آب را برای مصارف شهری و کشاورزی و صنعتی و سایر مصارف با توجه به نحوه استحصال و مصرف برای هر یک از مصارف در تمام کشور به شرح زیر تعیین و پس از تصویب شورای اقتصاد وصول نماید.

ب - در مواردی که استحصال آب به وسیله دولت انجام نمی پذیرد دولت می تواند به ازاء نظارت و خدماتی که انجام می دهد با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی هر منطقه در صورت لزوم عوارضی را تعیین و از مصرف کننده وصول نماید.

قانون تأمین منابع مالی برای جبران خسارت ناشی از خشکسالی و یا سرمازدگی

ماده ۱ - به منظور کاهش مشکلات استانهائی که از خشکسالی و یا سرمازدگی متحمل خسارت شده‌اند، دولت موظف است در سال ۱۳۸۳ علاوه بر اعتبارات پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال ۱۳۸۳ مبلغ یک هزار میلیارد ریال از محل اعتبار ماده (۱۰) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ برای اجرای طرحهای تأمین آب، جبران بخشودگی آب بهاء و حق‌النظاره آبهای کشاورزی به میزان صددرصد (۱۰۰٪) و توسعه بیمه محصولات باغی در برابر سرمازدگی به صورت صددرصد (۱۰۰٪) به شرح ذیل اختصاص دهد:

- ۱- اجرای طرحهای تأمین آب با اولویت استانهائی که شدت خسارت در آنها بیشتر است مبلغ ششصد میلیارد ریال.
- ۲- جبران بخشودگی آب بهاء و حق‌النظاره آبهای کشاورزی تا مبلغ سیصد میلیارد ریال به میزان صددرصد (۱۰۰٪) از طریق پرداخت به شرکتهای آب منطقه‌ای استانها و شرکت آب و برق خوزستان و شرکت سهامی سازمان آب استان زنجان.
- ۳- توسعه بیمه محصولات کشاورزی در برابر خشکسالی و سرمازدگی به میزان یکصد میلیارد ریال از طریق پرداخت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی.

تبصره - استفاده از اعتبارات این ماده جهت خرید تجهیزات اداری و اتومبیل و ساختمان و زمین ممنوع است.

ماده ۲: سود پیش‌بینی شده و دیرکرد تسهیلات پرداخت شده از سوی بانکهای کشور به کشاورزانی که محصولات باغی و زراعی آنان در سال زراعی ۸۳-۱۳۸۲ دچار خشکسالی و یا سرمازدگی شده و موعد بازپرداخت آنان در سال ۸۳-۱۳۸۲ است از سوی بانکها مورد مطالبه قرار نمی‌گیرد. این اقدام رأساً از طرف بانکهای کشور و بدون نیاز به مراجعه کشاورزان عملیاتی می‌شود و نظام بانکی در صورت مطالبه کسانی که سود و دیرکرد خود را پرداخت کرده‌اند موظف است مبالغ دریافتی از این بابت را در حساب بستانکار مطالبه کنندگان ثبت نماید.

ماده ۳: از ابتدای سال ۱۳۸۴ دریافت هرگونه وجهی از فعالیتهای بخش کشاورزی و دامداری به عنوان حق‌النظاره آب ممنوع است.

ماده ۴: آئین‌نامه اجرائی این قانون ظرف مدت یک ماه به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

دولت موظف است حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون که از زمان تصویب لازم‌الاجراء است، گزارش عملکرد اجرایی مواد مختلف این قانون را به تفکیک استان‌های کشور به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و کمیسیون کشاورزی،

آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی ارسال نماید.

قانون فوق مشتمل بر چهار ماده و یک تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ چهاردهم مهر ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳.۷.۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون استفساریه نسبت به قانون جبران خسارات و پیشگیری عوارض ناشی از خشکسالی

موضوع استفساریه:

آیا باغداران و دامداران صنعتی در شرایط مشابه از جمله مصادیق مشمول قانون جبران خسارات و پیشگیری عوارض ناشی از خشکسالی مصوب ۱۳۷۹.۲.۲۰ می باشند؟

نظر مجلس:

ماده واحده - با توجه به اینکه بخش کشاورزی شامل زراعت و باغبانی، دام و طیور، جنگل و مرتع و شیلات و آبزیان و ... می باشد لذا باغداران و دامداران صنعتی و موارد مشابه در بخش کشاورزی از جمله مصادیق مشمول قانون جبران خسارات و پیشگیری عوارض ناشی از خشکسالی مصوب ۱۳۷۹.۲.۲۰ می باشند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ هفدهم آبان ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۹.۸.۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

مصوب شورای اقتصاد

پیشنهاد شماره ۸۱/۱۵۹۵ مورخ ۱۳۷۱/۲/۷ سازمان برنامه و بودجه بر اساس درخواست شماره ۶۵۰۵۵/۲۲۰ مورخ ۱۳۶۱/۱۱/۱۶ مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۷۱/۴/۲۹ شورای اقتصاد مطرح شد و به منظور:

❖ حفاظت از حریم منابع آبهای زیرزمینی

❖ جلوگیری از بهره برداری بی رویه و غیر مجاز به منظور حفظ منافع دارندگان پروانه چاه

❖ بررسی تغییرات عمق آب زیرزمینی منطقه و اطلاع از افت سطح آب و در صورت لزوم صدور مجوزهای کف

شکنی با وجه به تغییرات فوق

❖ مطالعه کمی آب زیرزمینی و بیلان منطقه از نظر حجم برداشت های سالیانه و اعلام ممنوعیت بهره برداری بر اساس

نتایج حاصل از مطالعات فوق

❖ مطالعه شیمیایی سفره به لحاظ تعیین تیپ آب و به کارگیری تدابیر لازم جهت کنترل کیفیت

❖ اجرای طرحهای مربوط به جبران افت سطح آب زیر زمینی به منظور حفظ تعادل بیلان مناطق

تصمیماتی به شرح زیر اتخاذ گردید :

الف - میزان حق النظاره از آبهای زیرزمینی در حداکثر برداشت آب تا میزان ذکر شده در پروانه بهره برداری به شرح زیر تعیین می گردد .

✓ گندم : بیست و پنج درصد محصول برداشت شده

✓ برنج : شش دهم درصد محصول برداشت شده

✓ مرکبات ، خرما، صیفی جات : هشتاد و پنج درصد محصول برداشت شده

✓ پسته و بادام صادراتی : یک درصد محصول برداشت شده

✓ سردرختی : هشتاد و پنج درصد محصول برداشت شده

✓ سایر : پنج دهم درصد محصول برداشت شده

در صورتی که زارع از کشت تلفیقی استفاده نماید نرخ ها نیز به صورت تلفیقی اعمال خواهد شد .

ب - وزارت کشاورزی متوسط تولید هر محصول در واحد سطح در هر منطقه را تعیین و به سازمان آب منطقه ای ذیربط اعلام نماید .

ج - میزان حق النظاره تعیین شده در مورد برداشت های مازاد بر متوسط (موضوع بند ب) به شرح ذیل کاهش می یابد .

• برداشت محصول از ۱/۵ برابر تا ۲ برابر متوسط ۵۰ درصد قیمت

• برداشت محصول از ۲ برابر به بالا رایگان

د - به منظور تجهیز چاه های مورد نظر به کنتور اندازه گیری و برداشت آب وزارت نیرو مکلف است برنامه لازم را به نحوی تهیه نماید که در مدت سه سال این مهم صورت پذیرد .

ه - وزارت نیرو اقدامات لازم جهت استفاده بهینه از منابع آب و تشویق استفاده از سیستم های صحیح آبیاری ، کاهش هدر رفتن آب را با اولویت انجام دهد .

و - میزان حق النظاره از صاحبان چاه های صنعتی جهت شرب ، بهداشت ، دامداری ها (مرغداری ها و گاوداری ها) ، پرورش ماهی و ... صنایع وابسته به کشاورزی به ازاء هر متر مکعب آب استحصالی ۲ ریال با توجه به میزان مجاز پروانه بهره برداری صادره بعلاوه رقم ثابت ۱۰۰۰۰ ریال تعیین می شود و جهت سایر صنایع هر متر مکعب ۲ ریال بعلاوه رقم ثابت ۵۰۰۰۰ ریال تعیین می گردد.

ز - وزارت نیرو تمهیدات لازم جهت برخورد با متخلفین از مفاد این مصوبه را بعمل آورد .

«مبانی قانونی هزینه های کارشناسی»

قانون توزیع عادلانه آب

ماده ۸ : وزارت نیرو موظف است بنا به درخواست متقاضی حفر چاه یا قنات و به منظور راهنمایی فنی و علمی، حفر چاه یا قنات را از لحاظ فنی و اقتصادی مورد بررسی قراردادده و در صورت لزوم متخصصین خود را به محل اعزام نماید تا متقاضی را راهنمایی کنند و هزینه کارشناسی طبق تعرفه وزارت نیرو به عهده متقاضی خواهد بود.

تبصره- شرکت های تعاونی روستایی و مراکز خدمات روستایی و عشایری و مؤسسات عام المنفعه فقط % 50 هزینه کارشناسی مقرر را پرداخت خواهند کرد.

آیین نامه مربوط به بسترو حریم رودخانه ها، انهار، میل ها، مرداب ها، برکه های طبیعی و شبکه های آبرسانی، آبیاری و زهکشی

ماده ۹: چنانچه افراد یا شهرداری ها بصورت موردی تقاضای تعیین حدبستر و حریم رودخانه، انهار یا میل مرداب یا برکه طبیعی را که در مجاورت ملکی واقع است بنمایند شرکت آب منطقه ای مکلف است با اخذ هزینه کارشناسی طبق تعرفه مصوب وزارت نیرو نسبت به تعیین حدبستر و حریم هر یک از موارد یادشده به ترتیب مقرر در این دستورالعمل اقدام نماید، مشروط بر اینکه تصرفاتی قانونی اشخاص نسبت به املاک مورد نظر احراز و توسط مراجع ذیصلاح تأیید شده باشد.

«مبانی قانونی حق اشتراک»

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۶۳: متن زیر به عنوان یک تبصره به ماده (۲۴) قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱/۱۲/۱۶ الحاق می گردد:

تبصره: شرکت های آب منطقه ای و آب و برق خوزستان مکلفند در قبال واگذاری حق برداشت جدید آب تحت پوشش طرح های تأمین و انتقال آب، متناسب با سهم آب تخصیصی، حق اشتراک دریافت و درآمد حاصله را بر اساس موافقت نامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور برای اجرای طرح های عمرانی مربوط با اولویت نگهداری و مرمت سازه های آبی در دست بهره برداری در همان منطقه به مصرف برسانند.

آیین نامه اجرایی این قانون شامل تعرفه حق اشتراک با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت نیرو به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

آیین نامه اجرایی ماده ۳۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (واگذاری حق برداشت جدید آب)

ماده ۱: تعاریف

الف - حق برداشت جدید آب : مجوزی است که برای برداشت از آبهای استحصال شده در اثر اجرای طرح های تأمین و انتقال آب صادر می شود و اینگونه آب ها قبلاً حقا به اشخاص نبوده و بر اساس مقررات مربوط یا اسناد مالکیت یا احکام دادگاهها متعلق حق دیگری قرار نگرفته باشد.

ب- طرح های تأمین آب : طرح هایی است که به منظور استحصال آب برای مصارف مختلف اجرا شده یا می شود، بهره برداری از پسابها و زه آب ها در زمره طرح های تأمین آب است.

ج - طرح های انتقال آب : طرح هایی است که آب استحصال، موجود در نقط های را به نقطه دیگر برای مصارف مختلف هدایت و یا در شبک ههای آبیاری و زهکشی جریان میدهد.

ماده ۲: میزان حق برداشت جدید آب برای مصارف کشاورزی و فضای سبز مطابق پروانه استفاده از آب بر اساس الگوی بهینه سازی تعیین خواهد شد . میزان حق برداشت جدید آب برای سایر مصارف شامل مصارف شهری و روستایی، پرورش دام، طیور و آبزیان طبق الگوی مصرف بهینه هر یک از کاربری ها و براساس ضوابط و دستورالعملهای ابلاغی وزارت نیرو و بر حسب حجم تعیین خواهد شد.

تبصره - الگوی مصرف بهینه آب برای مصارف شهری و روستایی، پرورش دام، طیور و آبزیان توسط وزارت نیرو و سایر دستگاههای ذیربط تعیین می گردد.

ماده ۳: تعرفه حق اشتراک آب حسب نوع مصرف، سهم آب تخصیص یافته و مدت زمان تعیین شده با توجه به هزینه های سرمایه گذاری، ارزش اضافی ناشی از تأمین آب و شرایط منطقه ای در چهارچوب ضوابط و دستورالعمل های مورد عمل شرکت های آب منطقه ای و سازمان آب و برق خوزستان توسط هیأت مدیره شرکت پیشنهاد و پس از تأیید وزیر نیرو ابلاغ می شود.

ماده ۴: اشتراک متعلق به ملک است و دریافت تعرفه اشتراک از متقاضی و صدور قبض دریافت وجه به نام پرداخت کننده یا متقاضی دلیل بر مالکیت یا شناسایی حقی برای وی نسبت به ملک نخواهد بود.

تبصره ۱- در صورتی که صاحبان ملک در محدوده طرح ها یا در ظرف مدت اعلام شده برای دریافت اشتراک مراجعه نمایند، شرکت آب منطقه ای ذیربط یا سازمان آب و برق خوزستان حسب مورد می تواند نسبت به واگذاری اشتراک ملک یا املاک مذکور به غیر اقدام نماید.

تبصره ۲ - متقاضیان بدون ملک «با اولویت تشکل های آب بران ثبت شده» می توانند در صورت کسب موافقت صاحب ملک نسبت به پیشنهاد خرید مستقیم اشتراک اقدام نمایند.

ماده ۵: تعرفه حق اشتراک آب در قبال واگذاری حق برداشت جدید طی قرارداد منعقد شده بین شرکت ها و سازمان مذکور و متقاضیان دریافت میشود.

ماده ۶: کلیه وجوه دریافتی از این محل به حساب درآمد عمومی «خزانه» واریز خواهد شد. معادل وجوه واریزی از محل ردیفی که در قوانین بودجه سنواتی به همین منظور پیش بینی می شود بر اساس موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور برای اجرای طرح های ذیربط با اولویت بازسازی، بهسازی و مرمت سازه های آبی در دست بهره برداری در همان منطقه توسط شرکت ها و سازمان مذکور به مصرف خواهد رسید. در صورت انصراف مشترک یا عدم ایفای تعهدات شرکت به مفاد قرارداد، استرداد وجه از طریق خزانه دولت میسر خواهد بود. استرداد وجه دریافتی اشتراک آب به تناسب مدت باقی مانده از زمان تعیین شده و ارزش روز تأسیسات انجام پذیرد.

ماده ۷: ارقام مربوط به تعرفه اشتراک به دو شکل نقدی و یا قسطی محاسبه و تعیین می شود و متقاضی می تواند نسبت به انتخاب هر یک از دو حالت اقدام نماید.

و رعایت الگوی کشت و استفاده «ثبت شده» تبصره ۱ به منظور تشویق ایجاد تشکل های آب بران از روش های نوین آبیاری شرکت های مزبور و رعایت کنندگان الگوی کشت و استفاده کنندگان از روش های نوین آبیاری از پرداخت تا بیست درصد تعرفه اشتراک معاف خواهند شد.

ماده ۸: پس از دریافت تعرفه اشتراک آب، پروانه برداشت جدید برای مشترکین صادر خواهد شد، در صورت فروش یا انتقال پروانه صادره در چهارچوب ضوابط تعیین شده توسط وزارت نیرو، وجه اضافی از این بابت از متقاضیان قابل وصول نمی باشد.

ماده ۹: پس از اتمام زمان تعیین شده برای حق برداشت آب، اخذ تعرفه جدید با اولویت مشترکین قبلی به منظور بازسازی، بهسازی، مرمت و جایگزینی تأسیسات بر مبنای ضوابطی که در ماده ۳ ذکر شده است بلامانع می باشد.

ماده ۱۰: در صورت بروز اختلاف بین شرکت ها و متقاضیان با مشترکین، حکمیت با حکم مرضی الطرفین که در قرارداد ذکر می شود می باشد. تا قبل از مراجعه طرفین به مراجع قضایی سعی در حل مشکل گردد.